

Tramstraat te Riemst
(gem. Riemst)

*Archeologisch vooronderzoek door middel van
proefsleuven*

T. Deville en S. Houbrechts

Opgraving

☐

Prospectie

☒

Vergunningsnummer:

2013/532

Naam aanvrager:

HOUBRECHTS Sara

Naam site:

RIEMST, Tramstraat

1. Inhoudsopgave

1. Inhoudsopgave	3
2. Colofon	5
3. Administratieve gegevens	6
3.1. Administratieve gegevens	6
3.2. Omschrijving onderzoeksopdracht	8
3.3. Specialisten	8
4. Inleiding	9
4.1. Onderzoekskader	9
4.2. Onderzoeksteam	9
4.3. Dankwoord	9
4.4. Uitwerking en rapportage	10
5. Landschappelijke ontwikkeling	11
5.1. Algemeen	11
5.2. Geomorfologie en bodem	12
5.3. Historische ligging	17
5.4. Archeologische waarden	20
6. Resultaten Veldonderzoek	24
6.1. Veldonderzoek	24
6.2. Bodemopbouw	25
6.3. Sporen en structuren	26
6.4. Vondsten	27
7. Conclusie	29
7.1. Inleiding	29
7.2. Beantwoording onderzoeksvragen	29

8. Aanbevelingen.....	31
9. Bibliografie.....	32
10. USB-stick.....	33
11. Lijst met gebruikte dateringen.....	34

Bijlagen

Bijlage 1:	Allesporenkaart
Bijlage 2:	detailkaart
Bijlage 3:	Profielen
Bijlage 4:	Sporenlijst
Bijlage 5:	Vondstenlijst
Bijlage 6:	Harris matrix

2. Colofon

Condor Rapporten 140
ISSN-nummer 2034-6387

Tramstraat, Gemeente Riemst
Archeologisch vooronderzoek door middel van proefsleuven

Auteurs: T. Deville & S. Houbrechts
In opdracht van: Mevr. Geraerts Annie
Foto's en tekeningen: Condor Archaeological Research bvba, tenzij anders vermeld

Condor Archaeological Research bvba, Bilzen, januari 2014.

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of op welke wijze dan ook zonder vooraf schriftelijke toestemming van de uitgevers.

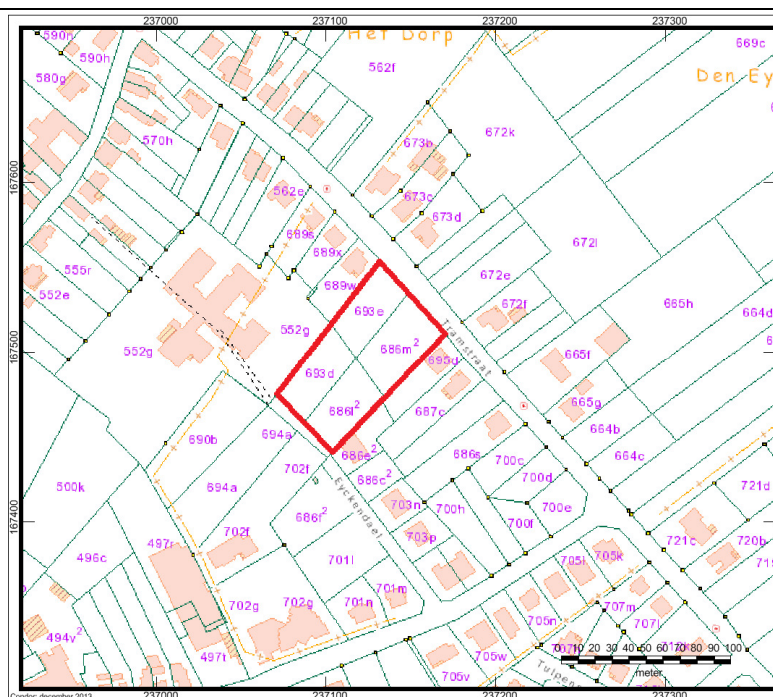
Condor Archaeological Research BVBA
Martenslindestraat 29a,
3742 MARTENSLINDE (BILZEN)
Tel 0032 (0)498 59 38 89
E-mail: info@condorarch.be
www.condorarch.be

3. Administratieve gegevens

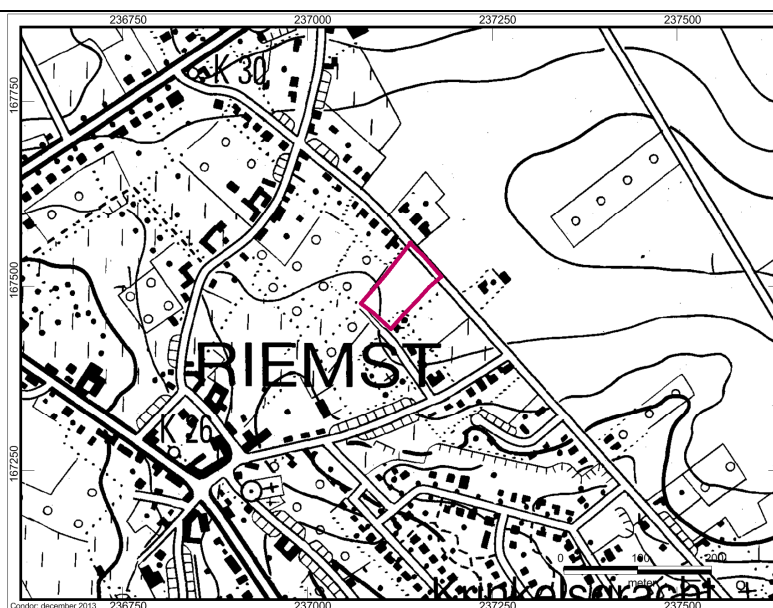
3.1. Administratieve gegevens

Opdrachtgever	Mevr. G. Annie Spouwerstraat 11 3620 Lanaken
Uitvoerder	Condor Archaeological Research bvba
Condor Rapporten	140
Vergunninghouder	Sara Houbrechts
Beheer opgravingsarchief	Condor Archaeological Research bvba
Beheer roerende archeologische monumenten	Mevr. Geraerts Annie
Projectcode/vergunningsnummer	2013/532 en 2013/532(2)
Vindplaatsnaam	RI13TR – Tramstraat te Riemst (provincie Limburg)
Provincie	Limburg
Gemeente	Riemst
Deelgemeente	Riemst
Plaats	Tramstraat
Toponiem	/
Coördinaten	X: 237071.94 Y: 167476.69 X: 237112.53 Y: 167442.07 X: 237138.04 Y: 167558.62 X: 237180.86 Y: 167513.04
Kadastrale gegevens	Afdeling: 1 Sectie: A Nrs.: 686L2, 686M2, 693D en 693E
Kaartblad	/

Kadasterkaart

Topografische kaart

Datum veldwerk

20-12-2013

3.2. Omschrijving onderzoeksopdracht

Bevoegd gezag	Agentschap Onroerend Erfgoed Limburg en Zolad+
Bijzondere voorwaarden	Bijzondere voorwaarden bij de vergunning voor een archeologische prospectie met ingreep in de bodem: Riemst, Tramstraat
Archeologische verwachting	Hoge verwachting voor nederzettingsresten vanaf het neolithicum tot en met de late middeleeuwen
Wetenschappelijke vraagstelling	<ul style="list-style-type: none"> - zijn er sporen aanwezig? - zijn de sporen natuurlijk of antropogeen? - hoe is de bewaringstoestand van de sporen? - maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren? - behoren de sporen tot één of meerdere periodes? - welke aspecten verdienen bijzondere aandacht bij een eventueel vervolgonderzoek?
Onderzoeksvorm	Archeologisch vooronderzoek door middel van proefsleuven
Plannen opdrachtgever	Binnen het plangebied worden weldra serviceflats gerealiseerd.

3.3. Specialisten

Specialisatie	Condor Archaeological Research bvba heeft voldoende specialisatie in huis om het onderzoek tot een goed eind te brengen.
---------------	--

4. Inleiding

4.1. *Onderzoekskader*

Op vrijdag 20 december 2013 heeft Condor Archaeological Research bvba in opdracht van Mevr. A. Geraerts een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd aan de Tramstraat te Riemst, provincie Limburg.

Het plangebied is 0,56 ha groot en ligt ten noordoosten van de historische kern van Riemst (*afbeelding 1*). Het bevindt zich tussen de Tramstraat en Eyckendael. Vandaag de dag is het gebied in gebruik als akker (*afbeelding 2*).

Het doel van het proefsleuvenonderzoek is om alle eventueel aanwezige archeologische resten te lokaliseren en te documenteren. Op basis hiervan wordt, indien de resultaten positief zijn, een op te graven zone afgebakend. In het voorliggend rapport worden de resultaten van het onderzoek beschreven. Het betreft hier specifiek de resultaten van een eerste uitgevoerde fase. In dit onderzoek zal enkel dan ook de eerste fase behandeld worden daar de resterende fasen geen onderdeel uitmaken van de huidige opdracht. Op basis hiervan worden aanbevelingen gedaan voor een eventueel vervolgonderzoek.

4.2. *Onderzoeksteam*

Het onderzoeksteam van Condor Archaeological Research bestond uit:

- T. Deville Veldwerk en rapportage
- S. Houbrechts Veldwerk en digitalisatie
- R. Roggen Veldwerk

4.3. *Dankwoord*

Dankzij de medewerking en het vertrouwen van verschillende partijen kon er tijdens dit project voortvarend worden gewerkt. In het bijzonder danken we de opdrachtgever Mevr. A. Geraerts en Keulen H. nv voor de medewerking en het voorzien van de graafmachine het agentschap Onroerend Erfgoed, afdeling Limburg en Zolad+.

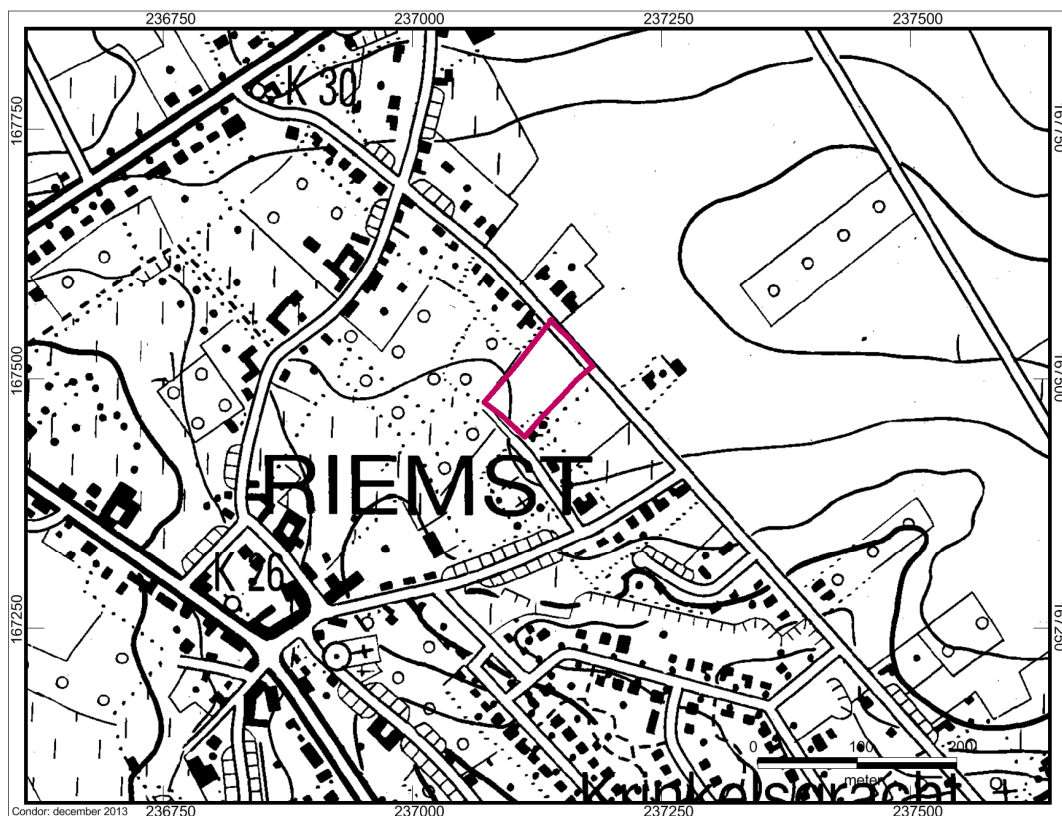
4.4. Uitwerking en rapportage

Na het veldonderzoek worden de onderzoeksgegevens uitgewerkt en geanalyseerd. Ter afronding van het archeologisch vooronderzoek is het voorliggend eindrapport samengesteld.

5. Landschappelijke ontwikkeling

5.1. Algemeen

De ligging van archeologische vindplaatsen is in hoge mate gerelateerd aan het natuurlijke landschap. Het huidige landschap is het resultaat van een lange en complexe ontwikkeling. Dit landschap is ontstaan onder invloed van verschillende fysische processen die onderling sterk met elkaar verwant zijn, zoals de geomorfologie, de bodem en de hydrologie. De verschillende landschapstypen die zich hebben gevormd, vormen de basis voor het archeologische verwachtingsmodel. De laatste 5500 jaar heeft de mens een grote invloed uitgeoefend op het landschap. Vooral de laatste 150 jaar heeft de mens het landschap weten aan te passen aan zijn behoeften en is het landschap dan ook langzaamaan minder bepalend geworden voor de inrichting en het gebruik hiervan.

Afbeelding 1: Topografische kaart van het plangebied (roze kader) en omgeving¹.

¹ NGI, 2008.

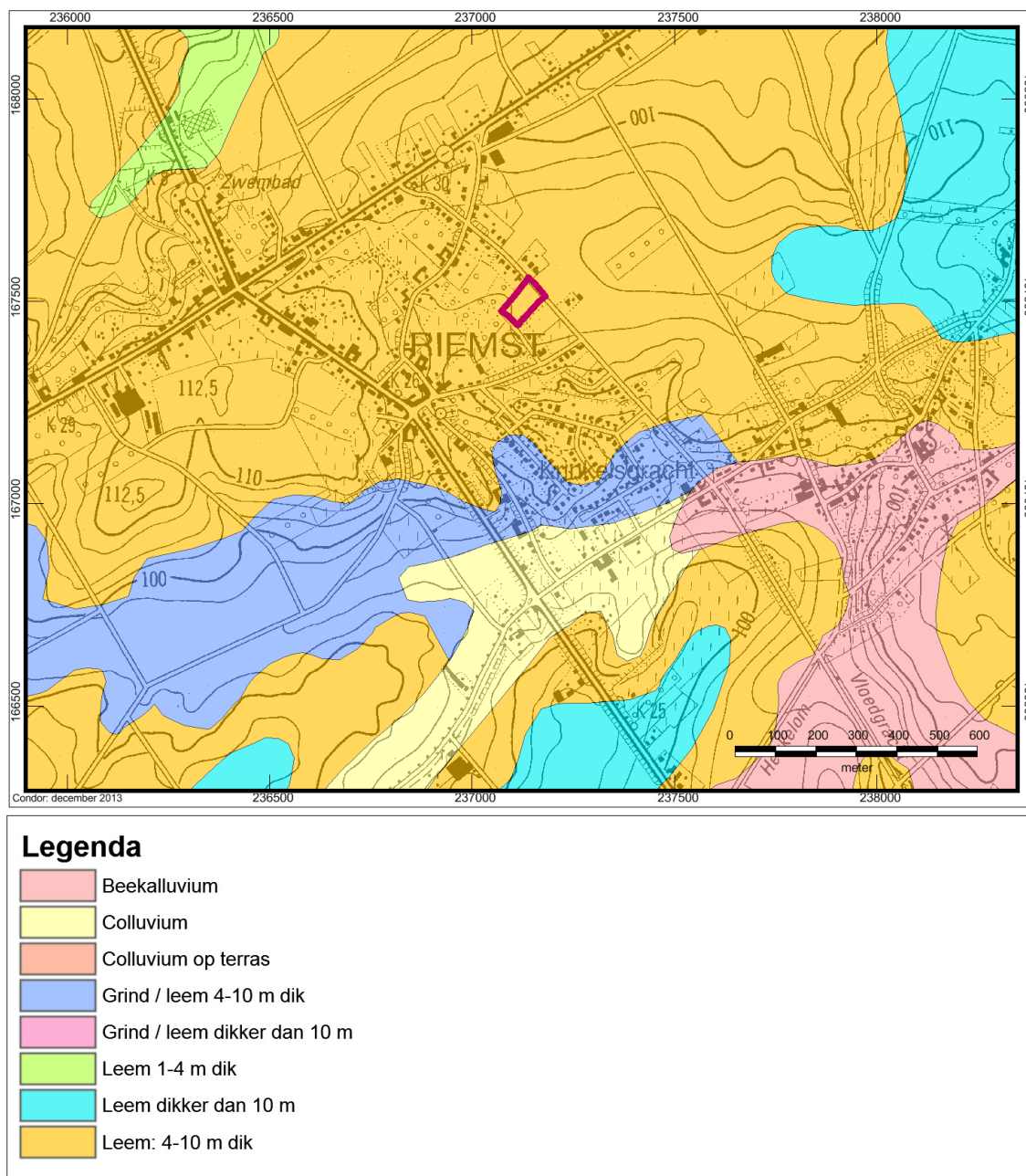

Afbeelding 2: Luchtfoto van het plangebied (roze kader) en omgeving met daarop de voorgestelde profielsleuvenconfiguratie².

5.2. Geomorfologie en bodem

Geomorfologisch gezien ligt het onderzoeksgebied in de leemstreek, meer bepaald in droog Haspengouw. Droog Haspengouw wordt gekenmerkt door een lösspakket dat rechtstreeks op poreuze zanden of krijt ligt. Hierdoor verdwijnt het percolerend neerslagwater naar de diepere ondergrond en komt het niet in de vorm van bronnen opnieuw aan de oppervlakte. Het plangebied ligt aan de bovenzijde van de flank van een droogdal waarbinnen verder zuidwaarts de Krinkelsgracht is aangelegd. Een door de mens gegenereerd waterloop om het oppervlaktewater snel af te voeren, die verder doorloopt in de Vloedgracht en verder zuidelijke, in Wallonië, in het dal van de Jeker uitmondt.

² Informatie op basis van Microsoft Bing.

Afbeelding 3: Kwartairgeologische kaart van het plangebied (paarse kader) en omgeving.

Op basis van de gegevens op de uitsnede van de kwartairgeologische kaart (afbeelding 3) kan worden afgeleid dat binnen het plangebied lemige eolische afzettingen voorkomen met een dikte tussen de 4 en 10 m. (afbeelding 3, kleurcode geel). Deze afzettingen zijn afgezet vanaf het Saaliaan (circa 238.000 tot 128.000 BP) tot en met het Jonge Dryas (circa 12.745 - 11.755 BP) wanneer er hier verschillende malen een poolklimaat heerste. Hierdoor ontbrak vegetatie waardoor op grote schaal verstuiwing kon optreden. Vanuit het Noordzebekken en de brede rivierbeddingen van Maas en Rijn werd dekzand en löss(leem) meegevoerd. Löss bestaat overwegend uit silt.

Siltdeeltjes zijn dermate klein (< 62 micrometer) dat deze door de wind in suspensie kunnen worden gehouden en over vrijwel onbeperkte afstand kunnen worden verplaatst. De lösslaag in Limburg varieert in dikte van één tot twintig meter. Binnen de grenzen van het plangebied is de dikte van het lössdek niet bekend. De beekdalflanken bezitten een lösslaag met een dikte tussen 4 en 10 m. Bovenop de heuvelruggen komen pakket voor met een dikte van meer dan 10 m.

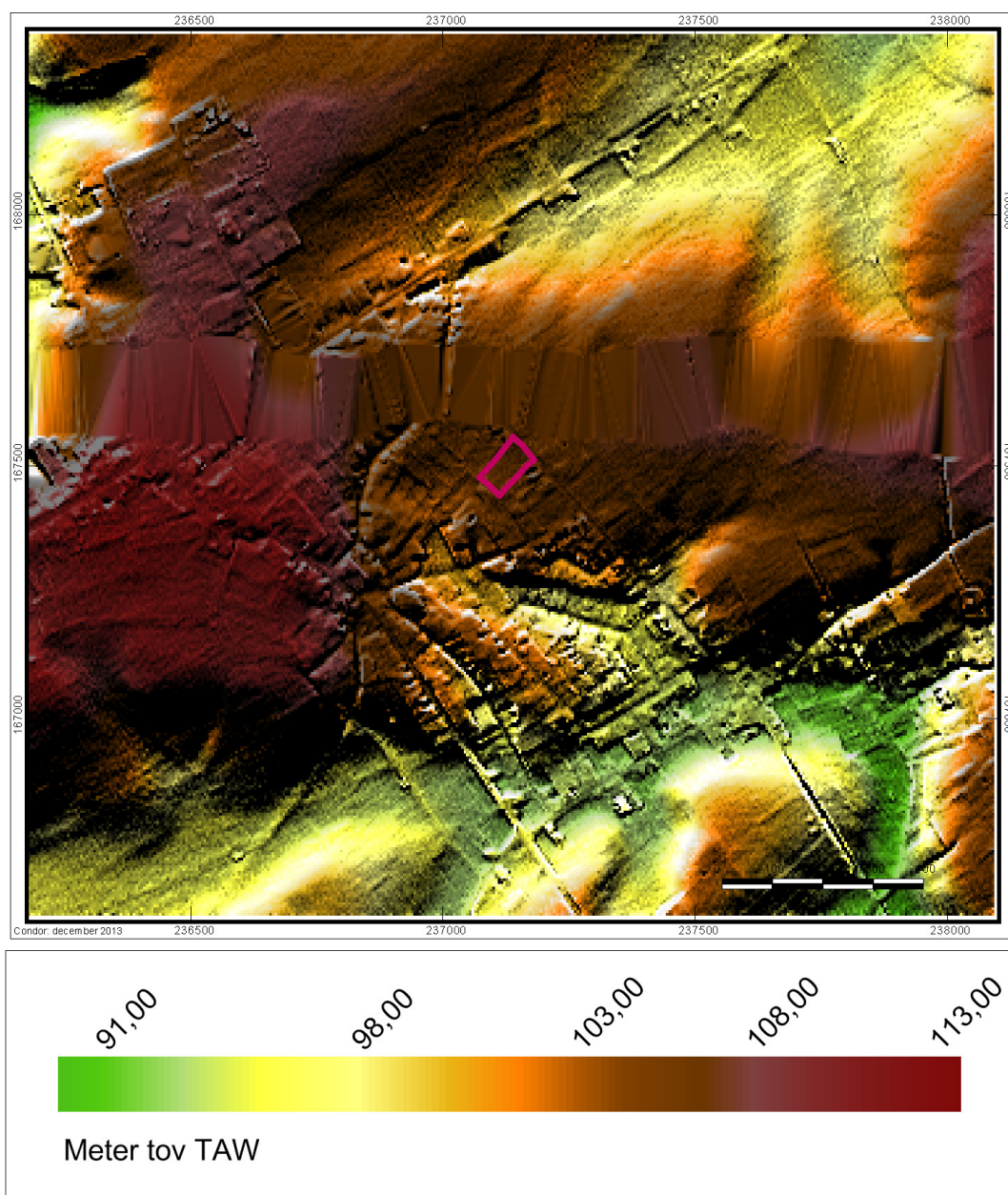
Het lösspakket is uiteraard niet in één keer afgezet. Er kunnen dan ook duidelijke verschillen worden herkend tussen de verschillende afzettingspakketten. Het oudste pakket dat kan worden aangetroffen is de Henegouwleem die afgezet werd tijdens het Saaliaan die duurde van 238 tot 128 ka geleden. De leem is zandig en heeft een gebande structuur met rode, beige en lichtgrijze kleuren. Hierin kon zich op sommige plaatsen een duidelijke bodem, de Rocourtbodem ontwikkelen. De Henegouwlöss wordt vanaf het vroeg- en midden-Weichseliaan bedekt door Haspengouwlöss, eveneens een gelaagde löss die een iets grijze karakter heeft. Hierin komen talrijke vorstbodems voor, zoals bijvoorbeeld de bodem van Kesselt. Het gelaagde karakter van deze löss komt voor uit het koude en vochtige klimaat waaronder de leem werd afgezet en de talrijke verspoelingen van de leem na afzetting.

Tijdens het Jonge Dryas werd tenslotte opnieuw een leempakket afgezet, meer bepaald het Brabantleem. Dit jong leempakket heeft een bruine kleur en heeft een homogene samenstelling³.

Ten zuiden van het plangebied, in het droogdal waarin de Krinkelsgracht ligt, wordt grind dan wel leem verwacht met een dikte tussen de 4 en 10 m. Het droogdal heeft zich hier dermate diep in het landschap ingesneden dat hier oude Maasafzettingen voorkomen die grofzandig en grindrijk zijn.

Op de hoogtekartaar opgesteld voor het plangebied en zijn omgeving (*afbeelding 4*) ligt het plangebied op een rug in het landschap tussen twee droogdalen. Ter hoogte van het plangebied helt het reliëf af in zuidwestelijke richting, naar een droogdal dat het centrum van Riemst ontwaterd.

³ Verstraelen 2000.

Afbeelding 4: Uitsnede uit het Digitaal Hoogtemodel (DHM) van het plangebied (roze lijn) en omgeving.

Volgens de bodemkaart van België (*afbeelding 5*) komen binnen het onderzoeksgebied en in de nabije omgeving vier verschillende bodemtypes voor.

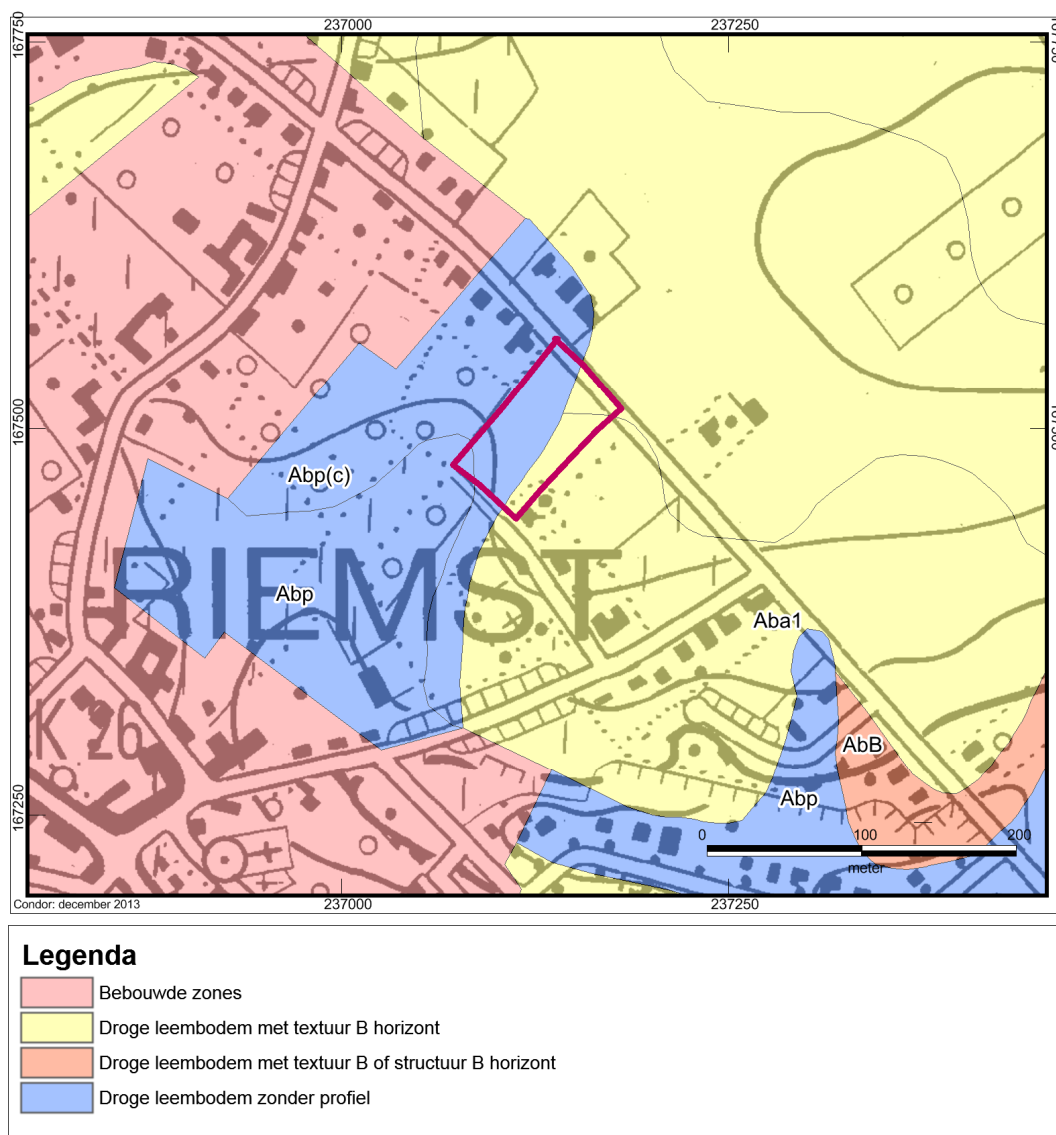
In het grootste deel van het plangebied, meer bepaald de noordwestelijke helft, komt een droge leembodem zonder profielontwikkeling (*afbeelding 5, code Abp*) voor. Deze colluviale bodems hebben een bruinigrijze Ap-horizont (bouwvoor) met een dikte van 20 à 25 cm die rust op een bruine C-horizont (moederbodem) waarin weinig of geen roestverschijnselen voorkomen. De afwezigheid van bodemontwikkeling kan

gerelateerd worden aan de sedimentatie, in de vorm van colluvium waaraan het plangebied en de omgeving onderhevig waren en zijn. De top laag van heuvels met een middelmatige tot steile helling, zoals hier in Riemst zijn in de loop der tijd afgespoeld en hebben zich lager op de helling en in de dalen opnieuw afgezet. Doordat dit een geleidelijk proces is krijgt de bodem niet de mogelijkheid om zich te ontwikkelen.

De profielontwikkelingsvariant ...^(c) dat achter de kernserie voorkomt verwijst naar de aanwezigheid van colluvium met een maximale dikte van 80 cm. Uit een archeologisch onderzoek uitgevoerd tegen de noordwestelijke grens van het plangebied toonde aan dat er een laag colluvium aanwezig was van circa 5 cm⁴.

Binnen de zuidoostelijke helft van het plangebied komen van droge leembodems met een textuur B-horizont voor (*afbeelding 5, code Aba*). De bodemserie Aba heeft zich ontwikkeld in het Pleistocene lössdek en vertoont onder de minstens 40 cm dikke A-horizont een textuur B-horizont. In de B-horizont zijn klei en sesquioxiden aanwezig. De bouwvoor is een donkerbruine, homogene humushoudende leem bestaande uit de Ap-horizont die ligt op een geelbruine overgangshorizont. De Bt-horizont bestaat uit bruine zware leem (gemiddelde 20% klei). Naar onder toe neemt het kleigehalte sterk af en verdwijnt de structuur geleidelijk aan terwijl de kleur geelbruin wordt. Bij de Aba-bodem vertoont de Bt-horizont grijze strepen of gebleekte vlekken. De bodems vertonen geen watergebrek en geen wateroverlast dank zij de gunstige drainage en het hoog waterbergend vermogen.

⁴ Wezemaal 2007.

Afbeelding 5: Bodemkaart van het plangebied (paarse kader) en omgeving⁵.

5.3. Historische ligging

Voorafgaande aan het veldwerk werden historische kaarten geraadpleegd om het gebruik van het plangebied in het verleden te achterhalen. Gezien de lichte tot matige (kaart van Ferraris) afwijkingen die voorkomen op deze kaarten was het enkel mogelijk om de kaart van het Depot de la Guerre uit 1886 te georefereren. Op de kaart van Ferraris uit het eind van de 18de eeuw (afbeelding 6) ligt het plangebied in een uitgestrekt akkergebied ten oosten van de historische kern van Riemst dat indertijd uit

⁵ AGIV, 2010.

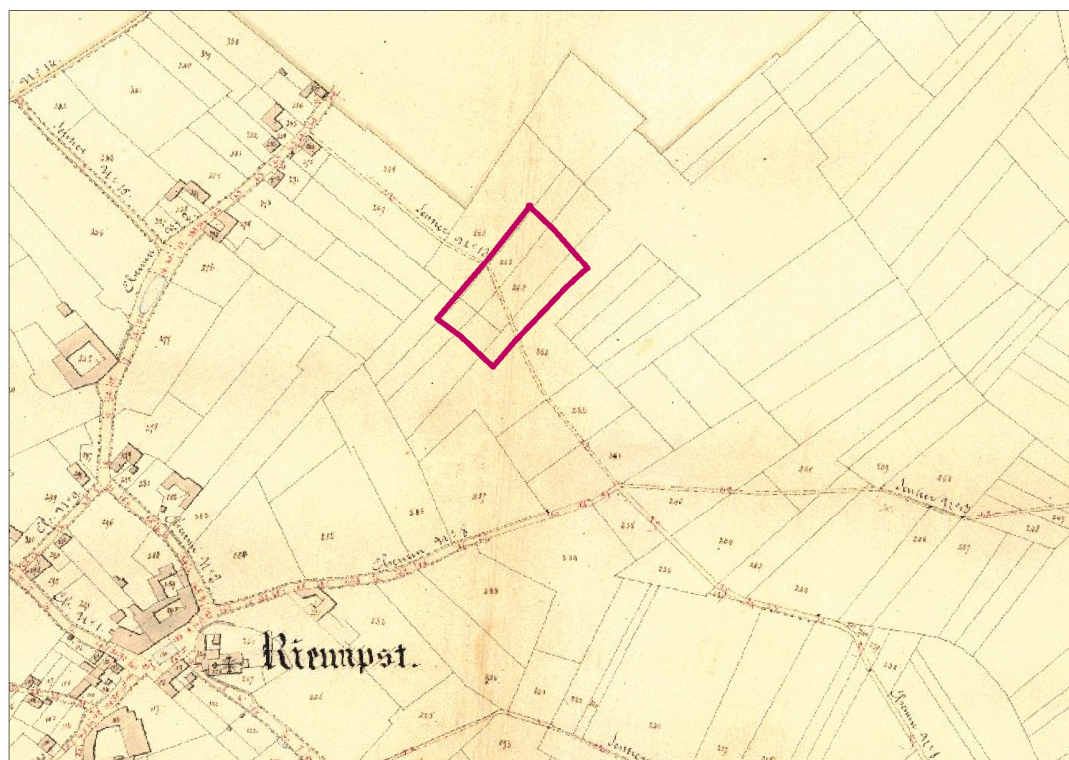
niet meer dan enkele straten bestond. In de onmiddellijke omgeving was er geen weg gelegen.

Afbeelding 6: Ferrariskaart met aanduiding van het plangebied (paarse kader) en omgeving.

Op de Atlas van de Buurtwegen uit circa 1840 (*afbeelding 7*) ligt het plangebied nog steeds binnen het akkergebied. Wel loopt er vanaf dan een veldweg doorheen het plangebied, de huidige weg Eyckendael die toen nog een knik maakte naar aanleiding van het droogdal dat hier loopt. De kern van Riemst is lichtelijk uitgebreid in noordoostelijke richting, langsheen de Klein Lafeltstraat.

De kaart van Vandermaelen uit het midden van de 19de eeuw toont eenzelfde beeld maar benadrukt nogmaals het kleinschalige karakter van de veldweg die doorheen het plangebied loopt.

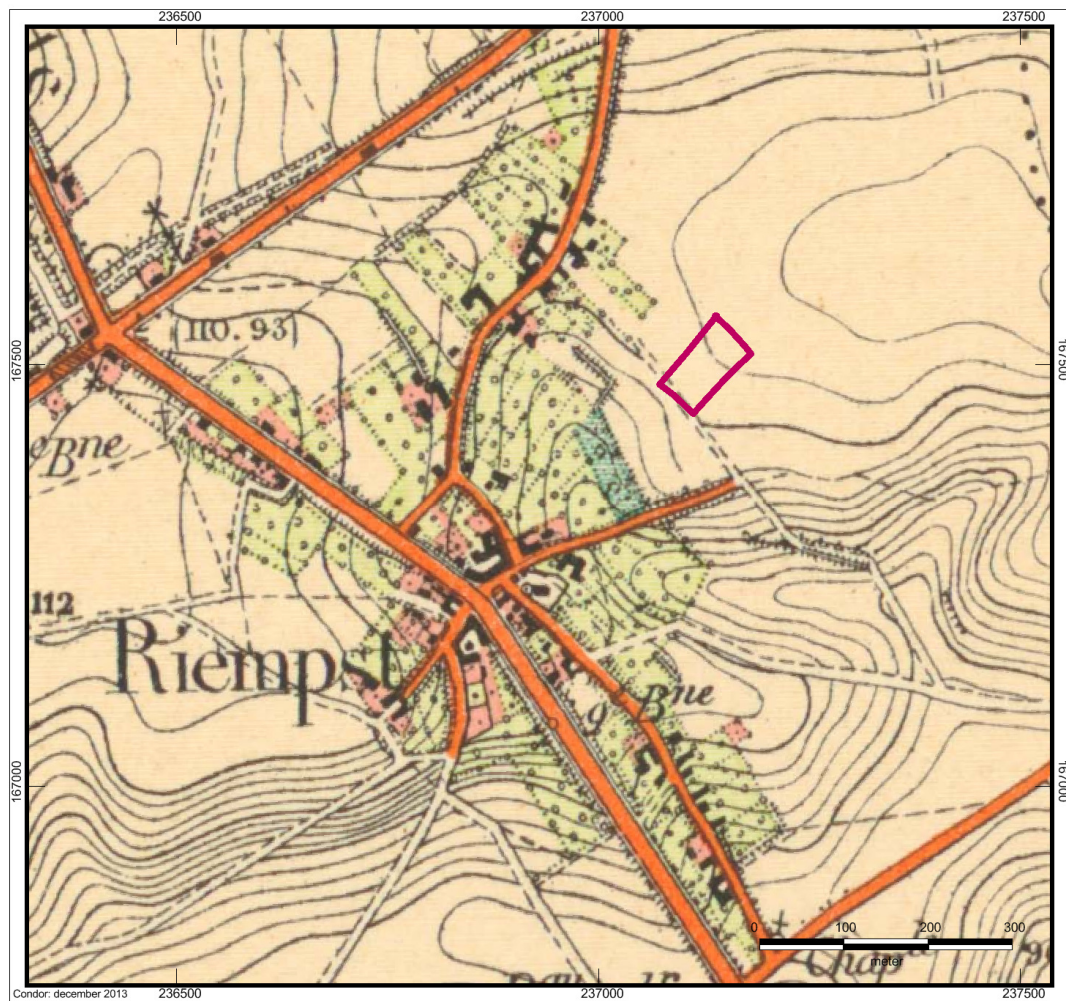

Afbeelding 7: Atlas van de Buurtwegen met aanduiding van het plangebied (paarse kader) en omgeving.

Afbeelding 8: Vandermaelenkaart omstreeks het midden van de 19de eeuw met daarop de aflijning van het plangebied (paarse kader).

Op de kaart van het Depot de la Guerre uit 1886 wordt de knik uit de veldweg gehaald waardoor deze de zuidwestelijke grens van het plangebied vormt.

Afbeelding 9: Uitsnede uit de kaart van het Depot de la Guerre met daarop de aanduiding van het plangebied (paarse kader).

5.4. Archeologische waarden

Volgens de data beschikbaar in de Centraal Archeologische Inventaris (CAI) zijn er vijf vondstmeldingen bekend binnen een straal van 300 m rondom het plangebied (*afbeelding 10*).

Het merendeel van de vondsten is geclusterd binnen het historische centrum van Riemst. Het betreft onder meer de huidige Sint-Martinuskerk met een oudere voorganger die in de vroege middeleeuwen te dateren valt (CAI Inventarisnr. 50.177), Enkele ondergrondse schuilplaatsen met tongewelf (CAI Inventarisnr. 50.148) en een

melding van losse vondsten (handgevormd aardewerk en Romeins bouw materiaal) aan de Pastoor Wintersstraat (CAI Inventarisnr. 52.590). Ter hoogte van deze laatste melding werden in 2010 proefsleuven getrokken, gevolgd door een begeleiding van de graafwerkzaamheden waaruit bleek dat de fragmenten van de vondstmelding waarschijnlijk door bemesting op het perceel zijn terecht gekomen. Binnen het plangebied is namelijk een mergelfundering en puinpakket uit de nieuwste tijd. Van de 43 aangetroffen grondsporen konden 41 als recent worden beschouwd, twee overige kuilen kregen een datering vanaf de late middeleeuwen tot en met de 19de eeuw toegekend. Deze onderzoeken⁶ werden tot op heden nog niet toegevoegd binnen het CAI.

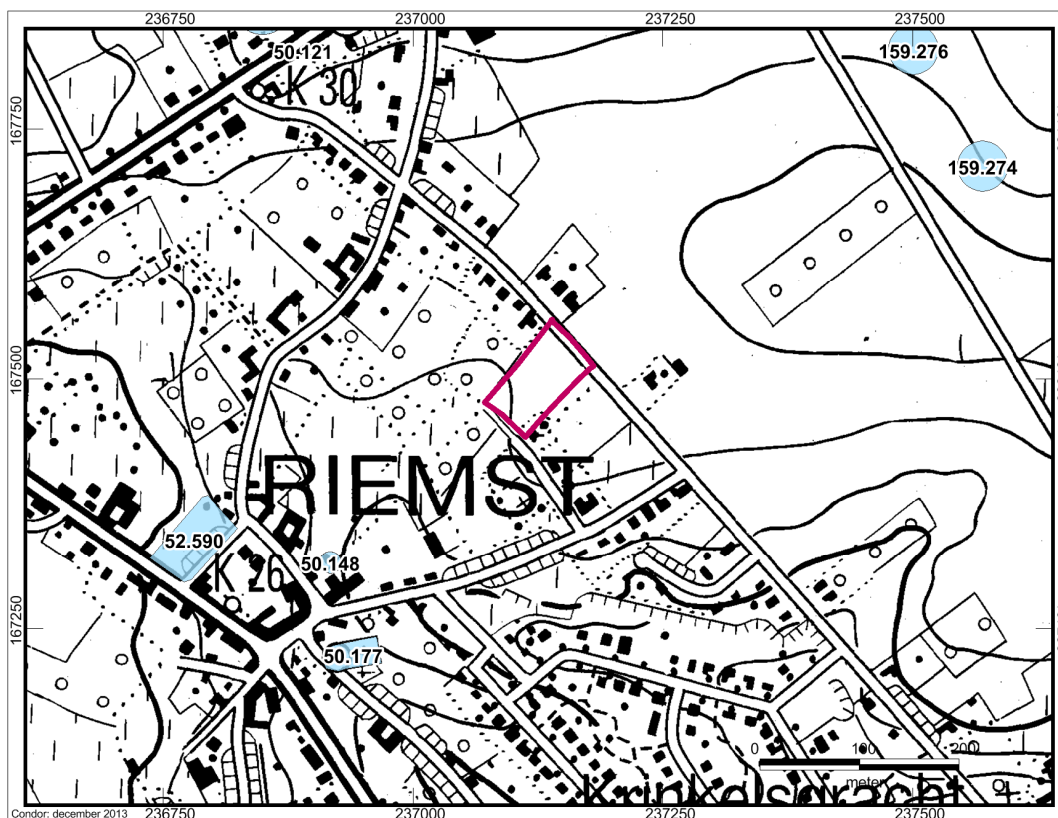
Ter hoogte van de Maastrichtersteenweg, nabij het Industriegebied 't Reeck, werd in 1935, bij het uitgraven van een leemkuil voor de productie van bakstenen grafmeubilair uit de midden Romeinse periode vast gesteld. Het betreft een rechthoekige grafkist waarbij glazen kruiken, een volledig dertiendelig tafelservies, een bronzen handvat en een parel. De aanwezigheid van parels doet vermoeden dat het om een vrouwengraf gaat. Een grafmonument op deze locatie is niet verwonderlijk gezien de onmiddellijke nabijheid van de Romeinse weg tussen Tongeren en Maastricht. (CAI Inventarisnr. 50.121).

Ten oosten van het plangebied, nabij de weg Eikendaelveld zijn nog twee vondstmeldingen bekend. Het betreft vondsten vast gesteld door detector amateurs. Bij prospecties van de velden werden hier musketkogels en een kogel uit WO II (CAI Inventarisnr. 159.274) , een munt uit 1891, een musketkogel, een loden ring, en een granaatscherf vastgesteld (CAI Inventarisnr. 159.276).

Tenslotte is er nog een archeologisch proefsleuvenonderzoek, grenzend aan het huidige plangebied, dat nog niet binnen de CAI bekend is. In 2007 werd ter hoogte van het huidige woon- en zorgcentrum een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd. Daarbij werden er geen archeologische sporen of vondsten vastgesteld waardoor een vervolgonderzoek niet noodzakelijk werd geacht⁷.

⁶ Deville, 2010 en Van de Velde 2010.

⁷ Wezemaal 2007.

Afbeelding 9: Uitsnede uit de Centraal Archeologische inventaris met aanduiding van het plangebied (paarse kader) en omgeving⁸.

Inventarisnr.	Periode	Vondst
50.121	Midden Romeinse periode	Grafheuvel met grafkist en bijgaven
50.148	Nieuwe tijd	Ondergrondse schuilplaatsen
50.177	Vroege middeleeuwen	Recipiënt in aardewerk in de fundering van de oude kerk.
	Middeleeuwen	Sint-Martinus kerk
52.590	Steentijd	Handgevormd aardewerk
	Romeinse periode	Bouwfragmenten
159.274	Onbepaald	Musketkogels
	Nieuwste tijd	Kogel uit WOII

⁸ CAI, 2012.

159.276	Onbepaald	Musketkogel Loden Ring Granaatscherf Munt
	Nieuwste tijd	Munt (1891)

Tabel 2: CAI-Inventarisgegevens

6. Resultaten Veldonderzoek

6.1. Veldonderzoek

Bij de start van het archeologische onderzoek was een proefsleuvenonderzoek voorzien waarbij in totaal circa 10 % van het terrein zou worden opengelegd door middel van proefsleuven en 2.5 % in de vorm van bijkomende kijkvensters, wat neerkomt op een totaal van respectievelijk 560 m² en 140 m². Tijdens het veldonderzoek is het goedgekeurde proefsleuvenplan lichtelijk aangepast in functie van de lokale situatie. Zo is werkput 1 iets ingekort naar aanleiding van de aanwezigheid van zeecontainers.

Verspreid over het plangebied zijn daarom in totaal drie werkputten aangelegd. In totaal werd een oppervlakte van 671.5 m² ontgraven door middel van proefsleuven. Gezien de afwezigheid van archeologische resten zijn er geen bijkomende kijkvensters aangelegd. De totale dekking van de proefsleuven bedraagt 12%.

De onderzoeksvlakken zijn aangelegd in de top van de E-horizont, op een diepte van ongeveer 30-40 cm onder het maaiveld. De werkputten zijn laagsgewijs door de kraan uitgegraven. De onderzoeksvlakken zijn manueel met de schop bijgeschaafd. Alle vlakken zijn gefotografeerd en digitaal ingetekend. Met een metaaldetector is de aanwezigheid van metalen vondsten in de bodem nagegaan. In elke proefsleuf is één profielkolom van minstens 80 cm breed opgepoetst, gefotografeerd, ingetekend op schaal 1/20 en beschreven. De bovenzijde is in alle profielen het maaiveld, de bodem vormt de onderzijde van de profielput. In werkput 1 is vlak voor het profiel nog een bijkomende boring geplaatst om een beter inzicht te bekomen in de aanwezige bodemopbouw. Deze boring is manueel geplaatst met een edelmanboor met een diameter van 7 cm. De diepte van elk vlak ten opzichte van het maaiveld is weergegeven volgens de Tweede Algemene waterpassing (TAW). Alle werkputten en de locatie van de boringen zijn ingemeten in Lambert-72 coördinaten.

6.2. Bodemopbouw

In ieder van de vooraf voorziene werkputten is een profielput voorzien. De profielputten zijn zo georiënteerd dat ze een noord-zuid lijn vormen over het plangebied. Op die manier worden alle aanwezige bodemtypes aangesneden en wordt tevens de helling van het terrein gevolgd. De locatie van deze drie profielen wordt weergegeven in bijlage 1, de profielen zijn gedigitaliseerd in bijlage 3 en de beschrijvingen van de aanwezige bodemlagen zijn bijgevoegd als bijlage 4.

Binnen het plangebied komt een vrij gelijkmatig bodemprofiel naar voren. Vanaf het maaiveld is er een donkergrijsbruine bouwvoor (S10001) vastgesteld met een dikte van 30 cm ter hoogte van werkput 3 tot 34 cm in de overige werkputten. De bouwvoor is matig humeus en bevat spikkels recente baksteen en plantenresten. Middels een scherpe grens is hieronder meteen de E-horizont vastgesteld (S10000). Deze bestaat uit lichtgrijsgele leem die uiterst zwakzandig is. In werkput 1 is vlak voor het profiel een boring geplaatst om de diepere bodemlagen vast te stellen. Daaruit blijkt dat de E-horizont voorkomt tot op een diepte van 84 cm beneden het maaiveldniveau. Vanaf hier begint een matig ontwikkelde Bt-horizont (S10002) die naast de kenmerkende roodbruin-gele kleur bestaat uit uiterst siltige klei dan wel uiterst kleiige leem. De B-horizont heeft een dikte van circa 80 cm. Op een diepte van 170 cm beneden het maaiveld is de C-horizont (S10003) vastgesteld, bestaande uit uiterst zwakzandige leem. De dikte van de Bt-horizont en de grote diepte van de C-horizont is niet het gevolg van een uitermate dikke bodemontwikkeling, maar wel het gevolg van de moeilijke waarneembaarheid van de exacte overgang in de boorkernen. De overgang van de Bt- naar de C-horizont is namelijk uiterst geleidelijk en BC-horizont, die de overgang vormt komt naar alle waarschijnlijkheid voor vanaf 130 à 170 cm beneden het maaiveld.

Wanneer het in het veld vastgestelde bodemprofiel wordt vergeleken met de gegevens van de bodemkaart (*afbeelding 5*) dan valt meteen op dat er een duidelijk verschil zit in de resultaten. De bodem zonder profielontwikkeling die in het noordwestelijke deel verwacht werd is niet aangetroffen. Een reden hiervoor kan waarschijnlijk gezocht worden in het feit dat het pakket colluvium dat verwacht afwezig is. Bodems zonder profielontwikkeling komen voor in de dalen en droogdalen waar de toplaag gedomineerd wordt door een pakket colluvium, maar het plangebied ligt net buiten zo

een dal. Hierdoor is de aanwezigheid van colluvium verwaarloosbaar en kon de bodem zich ontwikkelen.

Afbeelding 10: Profiel 3.

6.3. Sporen en structuren

Tijdens het onderzoek is in totaal één spoor vastgesteld. Het opgetekend spoor wordt gevisualiseerd als uitvergroting in bijlage 2, de spoorbeschrijvingen kunnen worden terug gevonden in bijlage 4.

In het noordoosten van werkput 1 is tijdens de aanleg van de proefsleuf één spoor vastgesteld. Het betreft een ondiepe kuil van 74 cm breed met een maximale diepte van 7 cm. De vulling heeft een donker bruingele kleur en lijnt scherp af in het onderzoeksvlak. In het spoor is tijdens het couperen een fragment prikkeldraad vastgesteld. Hierdoor kan aan het spoor een datering worden toegekend in de nieuwste tijd.

Afbeelding 12: Coupe op spoor 1. Bemerkt rechts op de foto net boven de noordpijl het fragment prikkeldraad dat uit de coupe steekt.

6.4. Vondsten

Ondanks dat er weinig archeologisch relevante sporen zijn vastgesteld tijdens dit proefsleuvenonderzoek zijn verspreid over het terrein drie vondstnummers uitgedeeld. Geen van de vondsten is in een archeologisch relevante context vastgesteld. De vondstlocaties worden weergegeven als bijlage 1, de vondstenlijst is als bijlage 5 toegevoegd.

In werkput 2 zijn in de nabijheid van elkaar twee vondsten vastgesteld. Het betreft enerzijds een klein randfragment in handgevormd aardewerk (V001), dat gezien de fragmentaire aard ruwweg te dateren valt vanaf de ijzertijd tot en met de vroege middeleeuwen en een musketkogel (V002) uit de nieuwe, dan wel nieuwste tijd. In werkput 3 werd op de overgang van de bouwvoor met de E-horizont een afgebroken microkling (V003) vastgesteld.

Afbeelding 13: Van links naar rechts vondstnummers V001, V002 en V003.

7. Conclusie

7.1. Inleiding

Het plangebied aan de Tramstraat is gelegen ten noordoosten van de historische kern van Riemst. Het projectgebied is in totaal 0.56 ha groot. Het volledige plangebied was in gebruik als akker.

Tijdens het veldonderzoek zijn geen indicatoren gevonden die wijzen op de aanwezigheid van een archeologische vindplaats binnen het plangebied.

7.2. Beantwoording onderzoeksvragen

- **Zijn er sporen aanwezig?**

Tijdens het onderzoek is in totaal één spoor vastgesteld.

- **Zijn er sporen natuurlijk of antropogeen?**

Het aangetroffen spoor is antropogeen van aard. Het gaat om een ondiepe kuil waarin een fragment prikkeldraad is vastgesteld. Hiermee kon meteen ook een datering in de nieuwste tijd bekomen worden.

- **Wat is de bewaringstoestand van de sporen?**

Het vastgesteld spoor is, zoals de datering reeds deed vermoeden, goed bewaard.

- **Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren en behoren de ze tot één of meerdere periodes?**

Er zijn binnen het plangebied geen structuren vastgesteld. De onderzoeksvraag kan bijgevolg niet beantwoord worden.

- **Welke aspecten verdienen bijzondere aandacht bij een eventueel vervolgonderzoek?**

Gezien de totale afwezigheid van archeologisch relevante resten wordt een vervolgonderzoek niet noodzakelijk geacht. Hierdoor kan deze onderzoeksvraag niet positief beantwoord worden.

8. Aanbevelingen

Op basis van de onderzoeksresultaten van het proefsleuvenonderzoek wordt voor het plangebied geen vervolgonderzoek geadviseerd. Uitgezonderd de kuil uit de nieuwste tijd zijn er geen archeologische grondsporen vastgesteld. Weliswaar zijn er verspreid over de werkputten losse vondsten vastgesteld, maar niets wijst erop dat deze verwijzen naar resten binnen de grenzen van het plangebied. Er zijn dan ook te weinig waarden aanwezig om een vervolgonderzoek te verantwoorden.

Bovenstaand advies is slechts een selectieadvies en dient louter ter advisering van het bevoegd gezag: het agentschap Onroerend Erfgoed, afdeling Limburg en Zolad+. Het definitieve besluit met betrekking tot de vrijgave van het terrein, zal op basis van het uitgebrachte advies genomen worden door het bevoegd gezag. Daarom wordt geadviseerd om inzake het besluit contact op te nemen met het agentschap Onroerend Erfgoed, afdeling Limburg of Zolad+.

9. Bibliografie

Bronnen

BORSBOOM A.J. & VERHAGEN J.W.H.P. 2009. *Leidraad Inventariserend Veldonderzoek. Deel: Proefsleuvenonderzoek (IVO-P)*. Amsterdam.

DEVILLE T. & HOUBRECHTS S. 2010. Pastoor Wintersstraat te Riemst (gem. Riemst). Archeologische begeleiding van de bouwblokken en een archeologische opgraving. *Condor Rapporten 28*, Bilzen.

VAN DE VELDE E., DEVILLE T. & HOUBRECHTS S. 2010. Pastoor Wintersstraat te Riemst (gem. Riemst). Archeologisch vooronderzoek door middel van proefsleuven, *Condor Rapporten 25*, Bilzen.

VAN RANST E. & SYS C. 2000. *Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen (Schaal 1:20000)*, Gent.

VERSTRAELEN A., GULLENTOPS F., PAULISSEN E. & VANDERBERGHE N. 2000. *Toelichting bij de Quartairgeologische kaart. Kaartblad 34 Tongeren*, Leuven.

WEZEMAEL E. 2010. Prospectie met ingreep in de bodem aan de Eyckendael te Riemst in het kader van de bouw van een woon- en zorgcentrum, *ARON Rapport 24*. Tongeren.

Websites (geraadpleegd december 2013)

Centraal Archeologische inventaris
<http://cai.erfgoed.net>

Nationaal Geografisch Instituut
<http://www.ngi.be>

Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen
<http://www.agiv.be/gis/diensten/geo-vlaanderen/>

10. USB-stick

Bijgevoegd bevindt zich een USB-stick met de volgende gegevens:

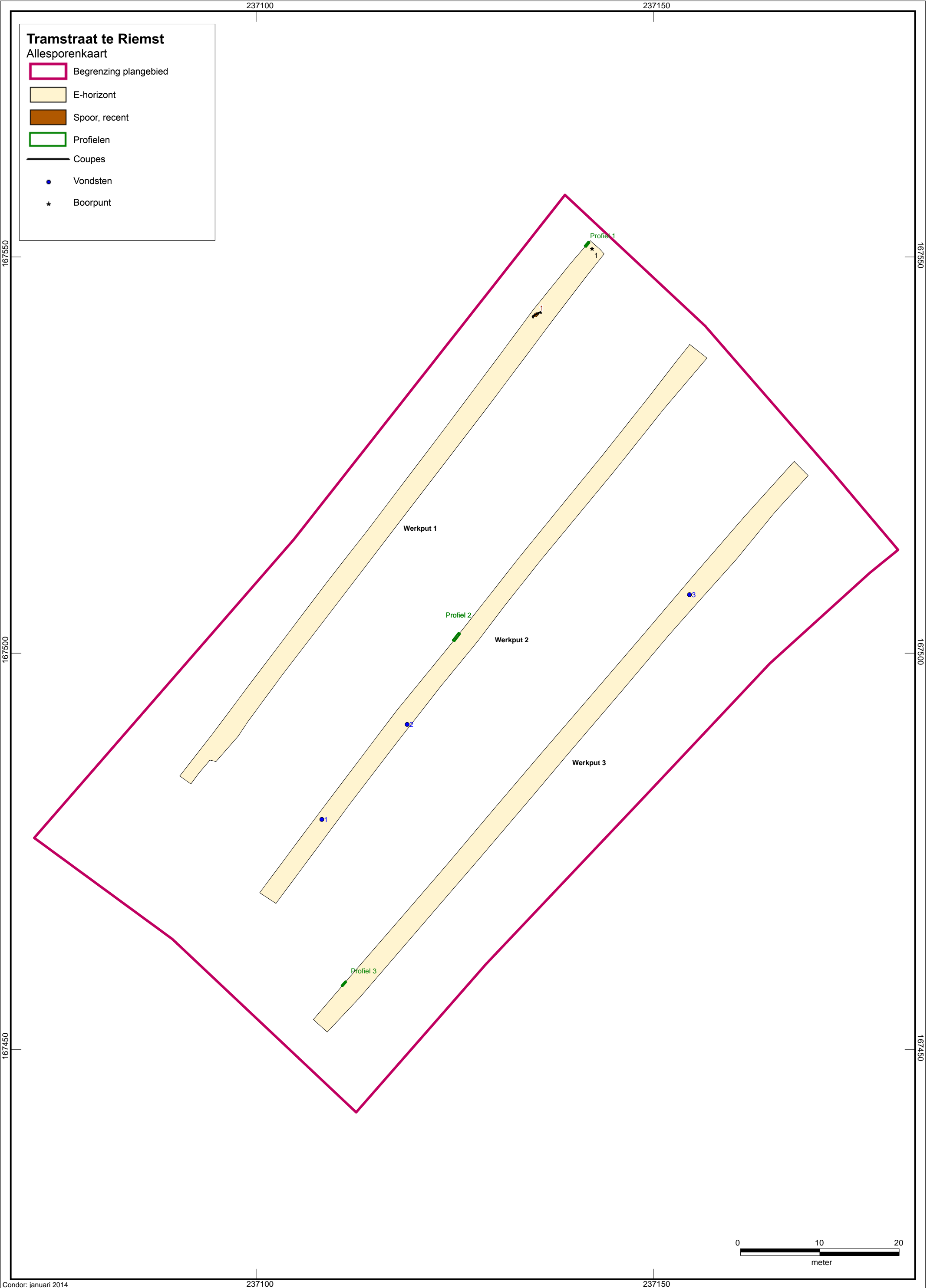
- Foto's geordend per werkput
- De digitale versie van dit rapport
- Fotolijst, sporenlijst, velddagboek, hoogtematen

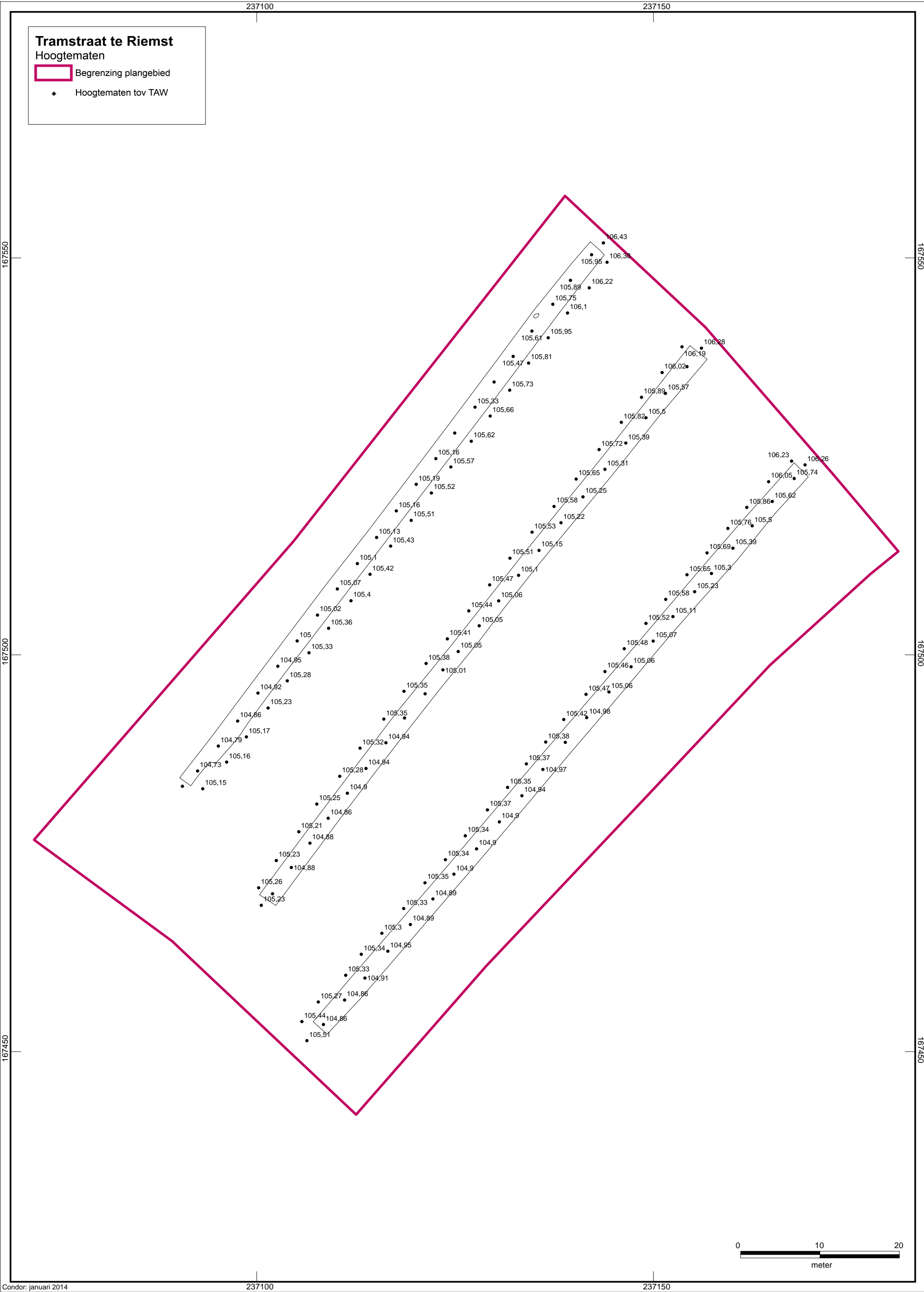
11. Lijst met gebruikte dateringen

Ruwe datering	Verfijning 1	Verfijning 2	Verfijning 3	Precieze datering
STEENTIJD	Paleolithicum	Vroeg-paleolithicum	Vroeg-paleolithicum	1.000.000/500.000 - 250.000 jaar geleden
		Midden-paleolithicum	Midden-paleolithicum	250.000 - 38.000 jaar geleden
		Laat-paleolithicum	Laat-paleolithicum	38.000 - 12.000 jaar geleden
	Mesolithicum	Vroeg-mesolithicum	Vroeg-mesolithicum	ca. 9.500 - 7.700 v. Chr.
		Midden-mesolithicum	Midden-mesolithicum	7.700 - 7.000/6.500 v. Chr.
		Laat-mesolithicum	Laat-mesolithicum	ca. 7.000 - ca. 5.000 v. Chr.
		Finaal-mesolithicum	Finaal-mesolithicum	ca. 5.000 - ca. 4.000 v. Chr.
	Neolithicum	Vroeg-neolithicum	Vroeg-neolithicum	5.300 - 4.800 v. Chr.
		Midden-neolithicum	Midden-neolithicum	4.500 - 3.500 v. Chr.
		Laat-neolithicum	Laat-neolithicum	3.500 - 3.000 v. Chr.
		Finaal-neolithicum	Finaal-neolithicum	3.000 - 2.000 v. Chr.
METAALTJIDEN	Bronstijd	Vroege bronstijd	Vroege bronstijd	2.100/2.000 - 1.800/1.750 v. Chr.
		Midden bronstijd	Midden bronstijd	1.800/1.750 - 1.100 v. Chr.
		Late bronstijd	Late bronstijd	1.100 - 800 v. Chr.
	Ijzertijd	Vroege ijzertijd	Vroege ijzertijd	800 - 475/450 v. Chr.
		Midden ijzertijd (oosten)	Midden ijzertijd (oosten)	475/450 - 250 v. Chr.
		Late ijzertijd (oosten)	Late ijzertijd (oosten)	250 - 57 v. Chr.
		Late ijzertijd (westen)	Late ijzertijd (westen)	475/450 - 57 v. Chr.
ROMEINSE TIJD	Romeinse tijd	Vroeg-Romeinse tijd	Vroeg-Romeinse tijd	57 v. Chr. - 69
		Midden-Romeinse tijd	Midden-Romeinse tijd	69 - 284
		Laat-Romeinse tijd	Laat-Romeinse tijd	284 - 402
MIDDELEEUEWEN	Middeleeuwen	Vroege middeleeuwen	Frankische periode	5de eeuw - 6de eeuw
			Merovingische periode	6de eeuw - 8ste eeuw
			Karolingische periode	8ste eeuw - 9de eeuw
		Volle middeleeuwen	Volle middeleeuwen	10de eeuw - 12de eeuw
		Late middeleeuwen	Late middeleeuwen	13de eeuw - 15de eeuw
NIEUWE TIJD	Nieuwe tijd	16de eeuw 17de eeuw 18de eeuw		
NIEUWSTE TIJD	Nieuwste tijd	19de eeuw 20ste eeuw		

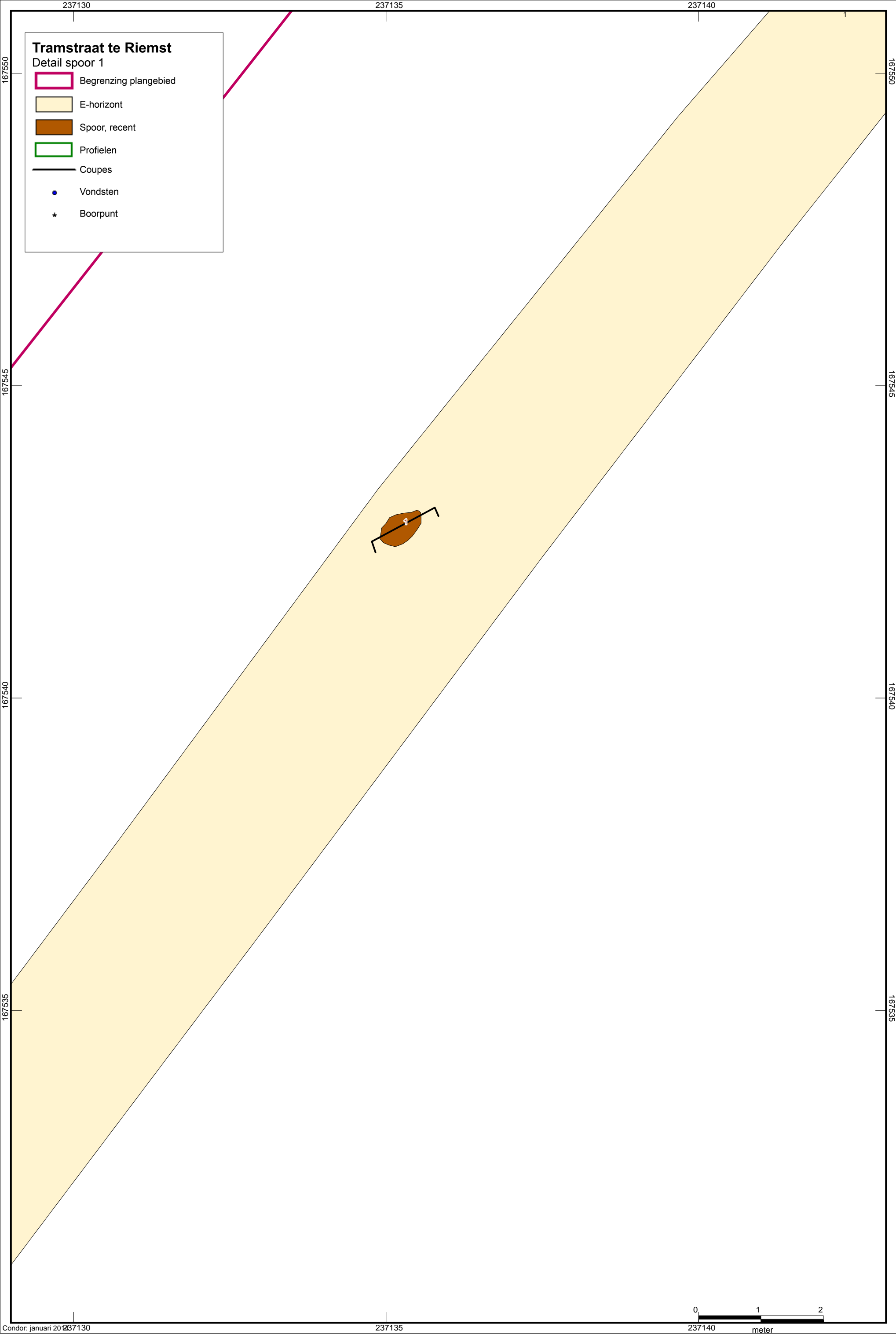
BIJLAGEN

Bijlage 1

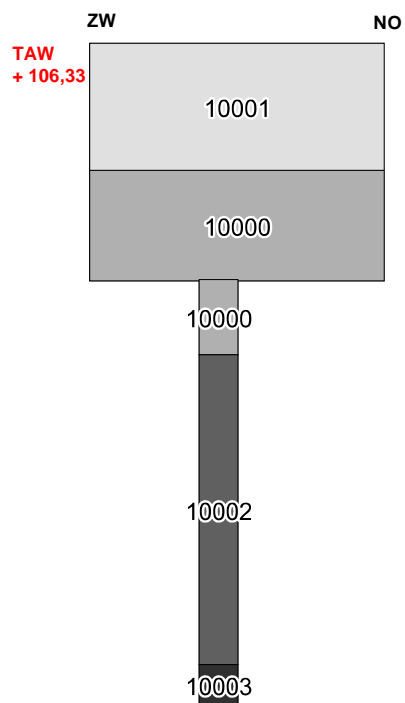

Bijlage 2

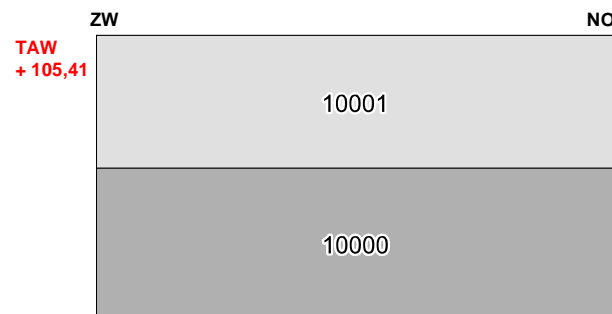

Bijlage 3

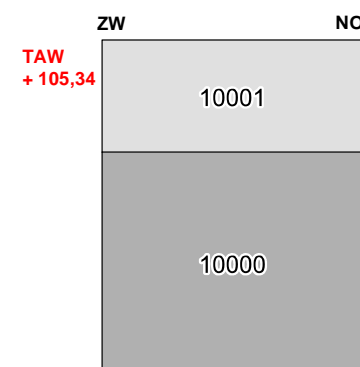
Profiel 1

Profiel 2

Profiel 3

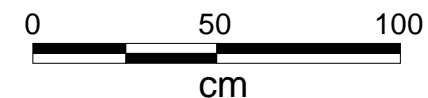
Coupe spoor 1

Tramstraat te Riemst

Profielen en coupe

- Spoor, recent
- E-horizont
- Bouwvoor
- B-horizont
- C-horizont

Bijlage 4

Sporenlijst					Provincie: Limburg Rapport-nr: 13-140					Gemeente: Riemst Code: RI13TR					Plaats, Toponiem: Tramstraat					Projectnr: 2013/532				
Spoor-nummer	Werkput	Vlak	Hoogte	Interpretatie	Hoofd-kleur	Intentiteit Hoofd-kleur	Tweede Kleur	Intensiteit tweede kleur	Kleur vlek-ken	Intentiteit kleur vlekken	#	Textuur	Insluitsels	Begrenzing	Vorm	Datering	Opmerkin-gen	Gecoup-eerd	Diepte	Oppervlakt e in m²	Omtrek (m)			
1	1	1		kuil	Bruin	Donker	Geel	Donker	/	/	/	lz1	Plr6, Mfc7	Scherp	Ovaal	Recent	/	ja	7 cm	0,256	1,996			
10000	/	/	/	E-horizont	Grijs	Licht	Geel	/	/	/	/	lz1	oph6	/	/	Natuurlijk	/	nee	/	/	/			
10001	/	/	/	Ap-horizont	Grijs	Donker	Bruin	/	/	/	/	lz1	Bmx6, Plr1	/	/	Natuurlijk	/	nee	/	/	/			
10002	/	/	/	Bt-horizont	Bruin	/	Roodgeel	/	/	/	/	ks4	/	/	/	Natuurlijk	/	nee	/	/	/			
10003	/	/	/	BC-/C-horizont	Bruin	/	Geel	/	/	/	/	lz1	/	/	/	Natuurlijk	/	nee	/	/	/			

Bijlage 5

Vondstenlijst				Provincie:	Limburg	Gemeente: Riemst			Plaats, toponiem:		
				Projectnr:	13-140	Code: RI13TR			Tramstraat		
				Vergunningsnr:	2013/532						
Nr.	WP	Vlak	Spoornr.	Verzamelwijze	Datum	Materiaal	Aantal	Beschrijving	Vorm	Datering	
001	2	1	10000	aanleg vlak	20/12/13	keramiek	2	Randfragment in handgevormd aardewerk	Onbekend	ijzertijd - vroeg middeleeuwen	
002	2	1	10000	aanleg vlak	20/12/13	Lood	1	Musketkogel	NVT	nieuwe - nieuwste tijd	
003	3	1	10000	aanleg vlak	20/12/13	Vuursteen	1	Afgebroken microkling	NVT	mesolithicum	

Bijlage 6

